

مدل‌یابی روابط ساختاری اعتیاد به اینترنت بر اساس سرمایه روانشناختی با نقش واسطه‌ای درگیری تحصیلی*

حسن تیمورزاده^۱، محمد محمدی‌پور^۲، ابوالفضل بخشی‌پور^۳

Modeling the structural relationships of internet addiction based on psychological capital with the mediating role of academic engagement

Hasan Teymorzadeh¹, Mohammad Mohammadipour², Abolfazl Bakhshipour³

چکیده

زمینه: اعتیاد به اینترنت نوعی اختلال است که به استفاده بیش از حد از اینترنت گفته می‌شود و می‌تواند سایر فعالیت‌های اجتماعی فرد را تحت تأثیر قرار دهد. بر این اساس شناسایی عواملی که وابستگی را کاهش داده و از آسیب‌های اعتیاد به اینترنت بکاهد، ضروری است. **هدف:** پژوهش حاضر با هدف شناسایی اثر پیش‌بینی‌کنندگی سرمایه روانشناختی بر اعتیاد به اینترنت، جهت کمک به طراحی مداخلات پیشگیری‌کننده از آن، از طریق میانجی‌گری درگیری تحصیلی انجام شد. **روش:** این پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. از ۱۲۰۰ نفر جامعه آماری دانشجویان دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند، تعداد ۳۰۰ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی منظم انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های اعتیاد اینترنت (یانگ (۱۹۹۸)، سرمایه روانشناختی لوتانز (۲۰۰۷) و درگیری تحصیلی ریو (۲۰۱۳) پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری معادلات ساختاری استفاده شد و تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-24 و AMOS-23 انجام شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی بر اعتیاد به اینترنت تأثیر منفی و معنادار دارند. و درگیری تحصیلی در رابطه بین سرمایه روانشناختی و اعتیاد به اینترنت نقش میانجی دارد. با توجه به شاخص‌های برازش مدل (GFI=.92, PCFI=.74, CFI=.91, RMSEA=.075, X2/d.f.=2.564)، مدل پیشنهادی از برازش خوبی برخوردار است. **نتیجه‌گیری:** با توجه به ارتباط منفی سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی با اعتیاد به اینترنت؛ مدیران و سیاستگذاران دانشگاه می‌توانند از طریق فراهم نمودن شرایط رشد شاخص‌های سرمایه روانشناختی و افزایش درگیری تحصیلی، اعتیاد به اینترنت دانشجویان را کنترل نمایند. **واژه کلیدی‌ها:** اعتیاد به اینترنت، سرمایه روانشناختی، درگیری تحصیلی.

Background: Internet addiction is a disorder characterized by the excessive use of the internet and can affect an individual's other social functions. Hence, it is necessary to identify factors that reduce dependence on the internet and its adverse consequences. **Aims:** This study aimed to identify the predicting effect of psychological capital on internet addiction in order to help to design protective strategies by the use of the mediating role of academic engagement. **Method:** This research was a descriptive survey with a correlational and structural equation modeling type. The statistical population of the study consisted survey of the 1200 students who were studying at Farhangian University of North Khorasan (2019-2020). By the use the systematic random sampling method, 300 of the students were randomly selected and filled out Young's Internet Addiction (1998), luthans' psychological capital (2007), and Reeve academic engagement questionnaires (2013). Structural Equation Modeling (SEM) was used to analyze the data, using the SPSS 24 and Amos 23 software. **Results:** The results showed that psychological capital and academic engagement have a negative and significant effect on internet addiction. Moreover, academic engagement has a mediating role in the relationship between psychological capital and internet addiction. Considering the model fit indices (GFI=.92, PCFI=.74, CFI=.91, RMSEA=.075, X2/d.f.=2.564), the proposed model has a good fit. **Conclusions:** Regarding the negative relationship between psychological capital and academic engagement with internet addiction, the managers and policymakers of the university can control internet addiction by providing conditions for raising the psychological capital indicators and increasing academic engagement. **Key Words:** Internet addiction, psychological capital, academic engagement.

Corresponding Author: Mmohammadipour46@gmail.com

* این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول است.

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

^۱ Ph.D Student in Educational Psychology, Department of Psychology, Bojnourd Branch, Islamic Azad University, Bojnourd, Iran

^۲ دانشیار گروه روانشناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ Associate Professor of Psychology Department, Quchan Branch, Islamic Azad University, Quchan, Iran (Corresponding Author)

^۳ استادیار گروه روانشناسی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران

^۳ Assistant Professor of Psychology Department, Bojnourd Branch, Islamic Azad University, Bojnourd, Iran

پذیرش نهایی: ۹۹/۱۲/۱۷

دریافت: ۹۹/۱۱/۱۸

مقدمه

امروزه دسترسی به اینترنت گسترش یافته است و به عنوان ابزاری مفید در نظر گرفته می‌شود (کوباباشی و واگنر، ۲۰۱۵). تعداد کاربران اینترنت در سال ۲۰۱۹ در جهان تعداد ۴/۳ میلیارد نفر و در سال ۱۳۹۹ در ایران ۷۷/۷ میلیون نفر است (سازمان تنظیم مقررات رادیویی، ۱۳۹۹). در صورتی که از اینترنت به صورت افراطی، وسواسی و خارج از کنترل استفاده شود، می‌تواند سلامت فردی و عملکرد تحصیلی دانشجویان را با تهدید مواجه کند (سویرامانیام و کاماچ، ۲۰۱۳). اعتیاد به اینترنت^۱ یک اختلال کنترل تکانه و الگوی ناسازگارانه استفاده از اینترنت است که منجر به ناراحتی یا اختلال قابل توجهی می‌شود و مشکلات روانشناختی، تحصیلی و شغلی در زندگی فرد ایجاد می‌کند (یو، ۲۰۱۲). شیوع اعتیاد به اینترنت در ایران متوسط به نظر می‌رسد. بنابراین، شناسایی، درمان و پیشگیری از گروه‌های سنی در معرض خطر توسط مقامات مسئول و مرتبط ضرورت دارد (مدارا و همکاران، ۲۰۱۷). برای نمونه پژوهش (زنجان و آگاه، ۱۳۹۴) نشان می‌دهد که حدوداً ۲۵.۶ درصد از دانشجویان دانشگاه از اعتیاد متوسط و یا شدید به اینترنت رنج می‌برند. پژوهش (گنجی و توکلی، ۱۳۹۶) که در بین دانشجویان دانشگاه پیام‌نور شهرکرد انجام شد میانگین ۷/۳ درصد اعتیاد اینترنت را نشان می‌دهد. (وحیدی فر، ۱۳۹۳) اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بجنورد را ۲۰/۷ درصد گزارش می‌دهد. و (رحمتی، ۱۳۹۵) شیوع ۱۵/۸ درصدی وابستگی به اینترنت را در بین دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه جندی شاپور اهواز گزارش می‌کند. در پژوهش (یحیی زاده، ۱۳۹۵) شیوع ۹ درصدی اعتیاد به تلفن‌های هوشمند^۲ در بین دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران گزارش شده است. اعتیاد به اینترنت می‌تواند سلامت فردی و عملکرد تحصیلی دانشجویان را با تهدید جدی مواجه سازد و به احتمال بیشتری دچار افت تحصیلی می‌شوند. در واقع اعتیاد به اینترنت از طریق تأثیر منفی فراوانی که می‌تواند بر سلامت روانشناختی دانشجویان داشته باشد، بر عملکرد تحصیلی آنان نیز تأثیر منفی می‌گذارد. همچنین اعتیاد و نگرش به نرم‌افزارهای تلفن همراه در فرآیند یاددهی - یادگیری دانش‌آموزان تأثیر دارد (داورپناه، بلاغت و دادکان، ۱۳۹۸). این پژوهش‌ها میزان

گسترده‌گی معضل اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهند. اینترنت به خودی خود ابزاری ضروری است، اما عدم مدیریت و بهره‌وری از آن خطر اعتیاد به اینترنت را در پی دارد، که این پدیده می‌تواند سلامت فردی و عملکرد تحصیلی دانشجویان را با تهدید جدی مواجه سازد (وینستن و لجویکس، ۲۰۱۰). سازه‌های روانشناسی مثبت^۳ همچون سرمایه روانشناختی^۴ جزو منابعی محسوب می‌شوند که می‌توانند در تبیین و فهم بهتر رفتارهای اعتیادی و پرخاطر نقش داشته باشد (باکر و اسچوفلی، ۲۰۰۸). روانشناسی مثبت بر خصوصیات مثبت و نقاط قوت انسان‌ها تمرکز می‌کند (باکر و اسچوفلی، ۲۰۰۸). سرمایه روانشناختی نیز مفهومی جدید محسوب می‌شود که توسط لوتانز (۲۰۰۷) معرفی شده و برگرفته از رفتار سازمانی مثبت‌گرا است (آویه و لوتانز و اسمیت، ۲۰۱۰). افرادی که از سرمایه روانشناختی برخوردارند، به توانایی‌های خود برای انجام درست تکالیف اعتقاد دارند و می‌توانند در شرایط سخت و دشوار از خود انعطاف‌پذیری نشان دهند (کسیدی، ۲۰۱۶). صاحب‌نظران در مجموع سرمایه روانشناختی را تحت چهار مقوله امید^۵، تاب‌آوری^۶، خوش‌بینی^۷ و خودکارآمدی^۸ تعریف نموده‌اند. امید به معنای نگرش‌های مثبت و منفی در محاورات زبانی روزمره است که جاری می‌شود (اسلوکوم و هلریگل، ۲۰۱۱). بُعد تاب‌آوری ناظر بر توانایی فرد در واکنش به مصائب و چالش‌ها، ریسک‌ها، ناامنی‌ها و تعارضات است (لوتنر و آویه، ۲۰۱۴). خودکارآمدی به معنای باور و اعتقاد فرد به منابع درونی و انگیزشی خود است که می‌تواند یک کار خاص را به نحو احسن و با اقدامات لازم انجام دهد (کاووس و کاپوسوز، ۲۰۱۵). خوش‌بینی به عنوان سازه چهارم سرمایه روانشناختی نیز به معنای نگرش مثبت به امورات است که به بهترین شکل اتفاق می‌افتند. به عبارتی تیپ افراد خوش‌بین در مورد اتفاقاتی که در محیط زندگی برایشان می‌افتند، دیدگاه خوش‌بینی دارند (کاووس و کاپوسوز، ۲۰۱۵). (لی و چانگ، ۲۰۱۲) نشان دادند که سرمایه روانشناختی نقش مثبت و معنادار در تبیین سلامت روان دانشجویان دارد و از آسیب‌پذیری آنان در برابر رویدادهای

3. Positive Psychology

4. psychological capital

5. Hope

6. Resiliency

7. Optimism

8. Self-efficacy

1. Internet addiction

2. Smartphones

پایداری در هنگام مواجه شدن با مشکل در حین انجام تکالیف درسی و تقاضای کمک از اساتید یا همسالان به منظور یادگیری و درک مطالب درسی اشاره دارد (فردریک و همکاران، ۲۰۱۱). بُعد عاطفی درگیری، به واکنش‌های عاطفی و هیجانی دانش‌آموز در کلاس و مدرسه اشاره دارد (کانل و ولبرن، ۱۹۹۱). درگیری شناختی شامل انواع فرآیندهای پردازش است که دانش‌آموزان جهت یادگیری مورد استفاده قرار می‌دهند و متشکل از راهبردهای شناختی و راهبردهای فراشناختی است (صابر، ۱۳۹۱). درگیری عاملی مشارکت‌سازنده‌ی دانش‌آموز در جریان آموزش است و دانش‌آموز به صورت فعال تلاش می‌کند تا جریان آموزش را شخصی‌سازی کند و شرایط آن را ارتقاء دهد (روتستین، ۲۰۱۰). دانشجویان باید همواره در تکالیف درسی درگیر باشند تا بتوانند دانش خود را با دانش روز منطبق سازند و به پیشرفت تحصیلی دست یابند. بنابراین باید عواملی را که منجر به افزایش درگیری تحصیلی در بین دانشجویان می‌شود را شناسایی کرد و آن را در بین آنان ارتقا داد (روتستین، ۲۰۱۰). نقطه‌ی مقابل درگیری تحصیلی، عدم درگیری یا بی‌تفاوتی است که بر تلاش نکردن و نداشتن مداومت اشاره دارد. و به صورت عدم تلاش و رها کردن تکلیف بروزی نماید و باعث می‌شود که دانشجویان سرمایه‌گذاری لازم و کافی برای تکالیف درسی خود انجام ندهند (کامله و حسینی، ۱۳۹۴). (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۸) در پژوهشی دریافته‌اند که بین زمان اختصاص داده شده به شبکه‌های مجازی با مؤلفه‌های درگیری تحصیلی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. و رابطه منفی و معناداری بین خودمهارگری با اعتیاد به فناوری‌ها وجود دارد (عابدینی، ۱۳۹۵). و خودتعیین‌گری می‌تواند باعث افزایش درگیری تحصیلی در محیط‌های آموزشی شود (شیرزادی، بداقی، میرزایی و ببادی عکاشه، ۱۴۰۰). و همچنین در پژوهش (گنجی و توکلی، ۱۳۹۵) مشخص شد که بین اعتیاد به اینترنت و درگیری تحصیلی، رابطه منفی و معنادار وجود دارد و درگیری تحصیلی می‌تواند ۸ درصد از اعتیاد اینترنت دانشجویان را به طور منفی و معنادار پیش‌بینی نماید. با توجه به پیامدهای اعتیاد به اینترنت در ابعاد مختلف زندگی جوانان و به ویژه دانشجویان، که پیامدهای منفی روانشناختی و تحصیلی را به همراه دارد و اهمیت شناسایی ماهیت آسیب‌شناسی استفاده آسیب‌رسان از اینترنت و نقش بنیادین ویژگی‌های روانشناختی در پدیدآیی این مشکل در پژوهش‌های مختلف،

منفی زندگی روزمره به طور معناداری می‌کاهد. پژوهش‌های (گنجی و توکلی، ۱۳۹۶) و (بالابان و سیمسک، ۲۰۱۴) نشان دادند که بین سرمایه روانشناختی با اعتیاد به اینترنت رابطه منفی و معنادار وجود دارد. پژوهش (رحمتی، ۱۳۹۵) نیز نشان داد که بین سرمایه روانشناختی و مؤلفه‌های آن با اعتیاد به اینترنت رابطه منفی معنی‌دار وجود دارد. سرمایه روانشناختی از طریق افزایش ظرفیت‌های روانشناختی افراد را واجد ویژگی‌ها و مهارت‌های سازنده‌ای می‌کند تا بتوانند به شیوه کارآمدتری در زندگی روزمره با عوامل استرس‌زا مقابله کنند و به احتمال کمتری درگیر رفتارهای بی‌حاصل و افراطی همچون اعتیاد به اینترنت شوند (آیدم و سن، ۲۰۱۱). پژوهش (روتینگ و استوارت، ۲۰۰۷) نشان داد که سرمایه روانشناختی نقش مهمی در افزایش درگیری تحصیلی دانشجویان دارد. برخوردار بودن از سرمایه روانشناختی دانشجویان را قادر می‌سازد تا علاوه بر مقابله بهتر در برابر موقعیت‌های استرس‌زا، کمتر دچار تنش شده، در برابر مشکلات از توان بالایی برخوردار باشند و کمتر تحت تأثیر وقایع روزانه قرار بگیرند. لذا این گونه افراد در برابر مسائل، درگیری تحصیلی بالاتری از خود نشان می‌دهند و به موفقیت بیشتری دست پیدا می‌کنند (دتو و کینگ، ۲۰۱۸). یافته‌های پژوهش (فرهادی، ۱۳۹۵) و (صادقی، ۱۳۹۸) نشان داد رابطه معناداری بین سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی^۱ وجود دارد و سرمایه روانشناختی به عنوان پیش‌بینی‌کننده قوی درگیری تحصیلی دانشجویان است. همچنین پژوهش (عمویی، ۱۳۹۶) و (کریکانات، ۲۰۱۸) نشان داد بین مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی با درگیری تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. درگیری تحصیلی یکی از مهمترین شاخص‌های نشان‌دهنده کیفیت آموزش و پیشرفت تحصیلی، دانشجویان است (روتستین، ۲۰۱۰). درگیری تحصیلی سازه‌ای است که اولین بار برای درک و تبیین افت و شکست تحصیلی مطرح گردید و به عنوان پایه و اساس برای تلاش‌های اصلاح‌گرایانه در حوزه تعلیم و تربیت مدنظر قرار گرفت (فردریک و بلومن‌فلد، ۲۰۰۴). درگیری تحصیلی دربرگیرنده ابعاد رفتاری^۲، شناختی^۳، انگیزشی^۴ و عاملی^۵ است. بُعد رفتاری، به رفتارهای قابل مشاهده تحصیلی، نظیر تلاش و

1. academic engagement

2. Behavioral

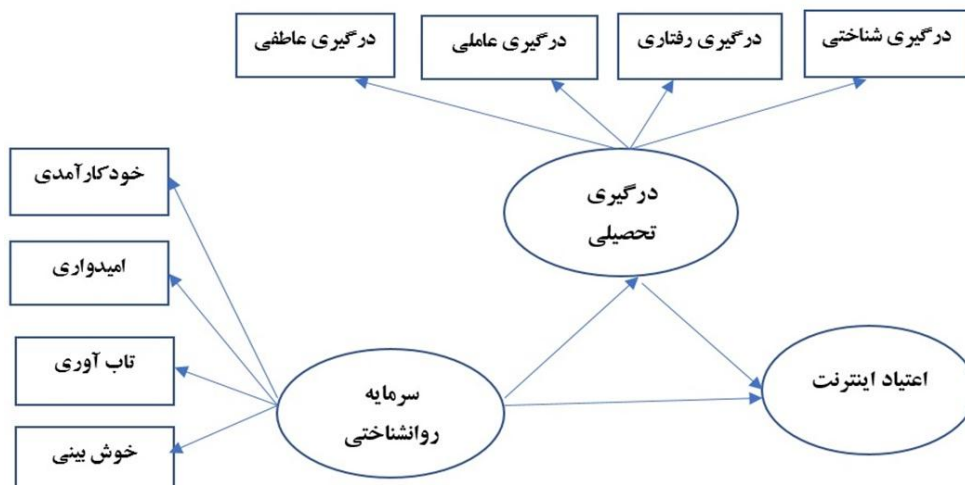
3. Cognitive

4. Motivational

5. Factor

روانشناختی با میانجی‌گری درگیری تحصیلی می‌تواند اعتیاد به اینترنت دانشجویان را تبیین کند؟

ضرورت دارد عوامل محافظت از اعتیاد به اینترنت را شناسایی کرد، که برخی از استراتژی‌های آموزشی را در بر داشته باشند. پژوهش حاضر سعی دارد به بررسی این سؤال پردازد که آیا سرمایه

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

ملاک ورود به پژوهش عبارت بود از رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش و افرادی که به اینترنت دسترسی داشتند، ملاک خروج از پژوهش نیز عدم تمایل به ادامه شرکت در پژوهش بود. کلیه کدهای اخلاقی مربوط به تحقیقات روی نمونه‌های انسانی مانند محرمانه بودن اطلاعات اشخاص، رعایت حریم خصوصی، و اصل آزادی افراد در شرکت در پژوهش، رعایت و کد اخلاق پژوهش (IR.IAU.BOJNOURD.REC.1399.025) از دانشگاه آزاد واحد بجنورد دریافت شد.

ابزار

آزمون اعتیاد به اینترنت^۱: این آزمون توسط یانگ در سال ۱۹۹۸ ساخته شده و شامل ۲۰ سؤال است و خواننده باید به هر یک از سؤالات روی مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای، از هرگز (۰) تا همیشه (۵) پاسخ دهد. دامنه نمره‌های این آزمون از صفر تا (۱۰۰) است که نمره بیشتر نشان دهنده وابستگی بیشتر به اینترنت و شدیدتر بودن مشکلاتی است که در نتیجه استفاده مفرط از اینترنت برای شخص به وجود آمده است. نمره (۲۰ تا ۴۹) در این آزمون، نشان دهنده کاربر معمولی، نمره (۵۰ تا ۷۹) نشان دهنده کاربر در معرض خطر و نمره (۸۰ تا ۱۰۰) نشان دهنده کاربر معتاد است. در پژوهش (یانگ، ۱۹۹۸) آلفای کرونباخ این پرسشنامه (۰/۸۹) گزارش شد و در

روش

پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع همبستگی و معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانشجویان دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ که در نیمسال دوم به تعداد ۱۲۰۰ نفر در حال تحصیل بودند، تشکیل دادند. درباره حجم نمونه متناسب در پژوهش‌های الگوی معادلات ساختاری، لوهلین (۲۰۰۴) معتقد است که حجم نمونه کمتر از ۱۰۰ نامناسب و حجم‌های بالاتر از ۲۰۰ مطلوب است (قاسمی، ۱۳۹۰). بنابراین حجم نمونه‌ای معادل ۳۰۰ نفر به روش تصادفی منظم برای مطالعه تعیین و انتخاب شد. بدین ترتیب که بعد از دریافت لیست دانشجویان به هر یک از افراد، یک کد از (۱) الی (۱۲۰۰) اختصاص داده شد، سپس با تقسیم تعداد حجم جامعه بر حجم نمونه، فاصله و نظم نمونه‌گیری (۴) بدست آمد. در مرحله بعد، به صورت تصادفی عدد (۳) انتخاب و افراد بعدی با فاصله (۴) از عدد فوق، به طور منظم انتخاب شدند. و به علت شرایط خاص بیماری کرونا؛ پرسشنامه الکترونیکی برای آنان ارسال شد و به صورت الکترونیکی به سؤالات پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. که در پایان با حذف داده‌های مخدوش تعداد ۲۸۵ پرسشنامه وارد تحلیل آماری شد. جهت تحلیل اطلاعات از مدلیابی معادلات ساختاری استفاده شد و تمامی تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-24 و AMOS-23 انجام شد.

۱. Young internet addiction test

همکاران (۱۳۹۰) برای این پرسشنامه (۰/۸۵) برآورد شد. ضریب پایایی این مقیاس در پژوهش حاضر برحسب آلفای کرونباخ (۰/۸۵) می‌باشد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۲۸۵ دانشجوی (۱۸۴ نفر مرد و ۱۰۱ نفر زن) شرکت کردند. میانگین سنی آنان (۲۱/۴۳) و میانگین معدل کل آنان (۱۷/۵۳) است. میانگین استفاده آنان از اینترنت در طول شبانه روز (۴/۷۵) ساعت می‌باشد که بیشترین استفاده آنان از اینترنت به ترتیب موارد ذیل؛ شامل استفاده از شبکه‌های اجتماعی (۷۴/۳ درصد)، استفاده علمی و درسی (۵۲ درصد)، مطالعه خبر (۳۵/۳ درصد)، وقت‌گذرانی (۲۸ درصد) و بازی‌های آنلاین (۱۲/۷ درصد) می‌باشد. جهت بررسی توزیع نرمال بودن داده‌ها، آزمون کولموگراف - اسمیروف نشان داد که سطح معناداری برای متغیرهای سرمایه روانشناختی (۰/۲۰۰) درگیری تحصیلی (۰/۱۴۱) و اعتیاد اینترنت (۰/۲۰۰) است. که سطح معناداری تمام متغیرها از ۰/۰۵ بیشتر است، لذا توزیع داده‌ها نرمال می‌باشند. و ضریب تحمل سرمایه روانشناختی (۰/۵۵۹) و درگیری تحصیلی (۰/۵۲۰) بود که کمتر از (۰/۰۱) نمی‌باشد و ضریب تورم واریانس (VIF) سرمایه روانشناختی (۱/۷۸) و درگیری تحصیلی (۱/۹۲۴) بود که از (۱۰) بیشتر نمی‌باشد. لذا هم‌خطی چندگانه وجود ندارد. و مقدار دوربین واتسون (۰/۲۱۰) از (۱/۹۶) کمتر است، لذا بین خطاها استقلال وجود دارد. بررسی داده‌های پرت (نمودار باکس وایسکر) نشان داد که داده‌های پرت وجود ندارد. لذا با توجه به داده‌های فوق، مفروضه معادلات ساختاری رعایت شده است. شاخص‌های توصیفی مربوط به اعتیاد اینترنت، سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی در جدول ۱ گزارش شده است.

نتایج جدول ۱ نشان داد که متغیر اعتیاد اینترنت دارای میانگین (۵۳/۰۷) و انحراف معیار (۹/۲) و سرمایه روانشناختی دارای میانگین (۱۰۲/۷۱) و انحراف معیار (۱۵/۰۴) و درگیری تحصیلی دارای میانگین (۸۶/۷۱) و انحراف معیار (۱۶/۸۳) بود. برای بررسی نرمال بودن چند متغیره توزیع داده‌ها، از ضریب ماردیا استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

با توجه به اینکه مقدار نسبت بحرانی (۰/۳۹۹)، از مقدار بحرانی جدول (۲/۵۸) کمتر است لذا با ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت

پژوهش (علوی و همکاران، ۱۳۸۹) آلفای کرونباخ این آزمون (۰/۷۱) گزارش شده است. ضریب پایایی این مقیاس در پژوهش حاضر برحسب آلفای کرونباخ (۰/۹۱) به دست آمد.

پرسشنامه درگیری تحصیلی^۱: این پرسشنامه توسط ریو در سال ۲۰۱۳ ساخته شد. دارای ۱۷ گویه و چهار خرده مقیاس درگیری شناختی، درگیری عاطفی، درگیری رفتاری و درگیری عاملی است. ۴ سؤال برای سنجش بعد رفتاری در نظر گرفته شده است، ۵ سؤال برای سنجش بعد عاملی، ۴ سؤال برای سنجش بعد شناختی و ۴ سؤال برای سنجش بعد عاطفی در نظر گرفته شده است. هر سؤال دارای (۷) امتیاز می‌باشد که بسیار موافقم امتیاز (۷) و بسیار مخالفم امتیاز (۱) را دارد. با جمع کردن نمره هر یک از سؤالات نمره هر بعد بدست می‌آید و مجموع نمره‌های همه گویه‌ها نمره کل درگیری تحصیلی می‌باشد. دامنه نمره‌های این آزمون از (۱۷) تا (۱۱۹) است. ریو، پایایی کل پرسشنامه را (۰/۹۰) گزارش کرده است و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش (رمضانی و خامسان، ۱۳۹۶) برای این پرسشنامه (۰/۹۲) محاسبه شده است. پایایی خرده مقیاس‌های درگیری شناختی، درگیری عاطفی، درگیری رفتاری و درگیری عاملی را به ترتیب (۰/۷۹، ۰/۸۷، ۰/۷۹ و ۰/۸۵) گزارش کرده است. ضریب پایایی این مقیاس در پژوهش حاضر برحسب آلفای کرونباخ (۰/۸۹) می‌باشد.

پرسشنامه سرمایه روانشناختی^۲: این پرسشنامه به وسیله لوتانز در سال ۲۰۰۷ طراحی شد. شامل ۲۴ سؤال و چهار خرده مقیاس، خودکارآمدی (سؤالات ۱ تا ۶)، امیدواری (سؤالات ۷ تا ۱۲)، تاب‌آوری (سؤالات ۱۳ تا ۱۸) و خوش‌بینی (سؤالات ۱۹ تا ۲۴) هست. آزمودنی به هر سؤال در مقیاس (۶) درجه‌ای لیکرت از (کاملاً مخالفم = ۱) تا (کاملاً موافقم = ۶) پاسخ می‌دهد. نمره بالا نمایانگر سرمایه روانشناختی بیشتر است. حداقل امتیاز ممکن (۲۰) و حداکثر (۱۲۰) خواهد بود. نمره بین (۲۴ تا ۴۰): میزان سرمایه روانشناختی در حد پایینی می‌باشد. نمره بین (۴۰ تا ۸۰): میزان سرمایه روانشناختی در حد متوسطی می‌باشد. نمره بالاتر از (۸۰): میزان سرمایه روانشناختی در حد بالایی می‌باشد. نتایج تحلیل عامل پژوهش لوتانز روی این پرسشنامه را تأیید کرده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش (بهادری خسروشاهی و

1. Reeve academic engagement questionnaire

2. Luthans Psychological Capital Questionnaires

توزیع داده‌ها نرمال است. شاخص‌های مربوط به همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در دانشجویان گروه نمونه				
شاخص‌های آماری متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
اعتیاد اینترنت	۵۳/۰۷	۹/۲۰	۰/۹۳	۰/۵۴
سرمایه روانشناختی	۱۰۲/۷۱	۱۵/۰۴	-۰/۴۸	۰/۸۹
خودکارآمدی	۲۷/۰۰	۴/۸۳	-۰/۷۶	۰/۸۰
امیدواری	۲۶/۰۵	۵/۰۷	-۰/۳۸	-۰/۰۵
تاب‌آوری	۲۴/۴۵	۴/۶۱	-۰/۱۲	۰/۱۵
خوش‌بینی	۲۵/۱۹	۴/۱۱	-۰/۴۰	۱/۳۳
درگیری تحصیلی	۸۶/۷۱	۱۶/۸۳	-۰/۴۲	-۰/۴۵
درگیری رفتاری	۲۰/۳۴	۴/۸۸	-۰/۶۸	۰/۰۲
درگیری عاملی	۲۴/۳۹	۶/۴۶	-۰/۵۴	۰/۰۴
درگیری شناختی	۲۱/۶۸	۴/۳۴	-۰/۴۴	-۰/۳۸
درگیری عاطفی	۲۰/۳۶	۴/۶۷	-۰/۴۸	-۰/۲۶

جدول ۲. شاخص ماردیا برای ارزیابی نرمال بودن داده‌ها	
ماردیا	نسبت بحرانی
۰/۹۴۴	۰/۳۹۹

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش همراه با سطح معناداری آنها									
متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. اعتیاد اینترنت									
۲. درگیری عاطفی	-۰/۳۰۰								
۳. درگیری شناختی	-۰/۱۷۲	۰/۵۵۴							
۴. درگیری عاملی	-۰/۲۵۸	۰/۵۷۵	۰/۶۲۱						
۵. درگیری رفتاری	-۰/۲۷۵	۰/۵۲۶	۰/۵۲۴	۰/۵۳۸					
۶. خودکارآمدی	-۰/۳۱۵	۰/۳۴۱	۰/۳۲۵	۰/۳۹۸	۰/۲۱۸				
۷. امیدواری	-۰/۳۳۶	۰/۵۲۴	۰/۴۲۵	۰/۴۸۱	۰/۳۷۹	۰/۰۵۷۵			
۸. تاب‌آوری	-۰/۱۴۶	۰/۳۴۳	۰/۴۰۵	۰/۴۱۲	۰/۳۵۰	۰/۵۱۱	۰/۵۸۸		
۹. خوش‌بینی	-۰/۲۲۰	۰/۴۵۵	۰/۳۵۹	۰/۴۳۹	۰/۴۲۱	۰/۴۴۲	۰/۵۹۶	۰/۶۰۸	
میانگین	۵۳/۰۷	۲۰/۳۶	۲۱/۶۸	۲۴/۳۹	۲۰/۳۴	۲۷/۰۰	۲۶/۵۰	۲۴/۴۵	۲۵/۱۹
انحراف معیار	۹/۲۰	۴/۶۷	۴/۳۴	۶/۴۶	۴/۸۸	۴/۸۳	۵/۰۷	۴/۶۱	۴/۱۱

روابط در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار می‌باشد. ($p < 0.05$)

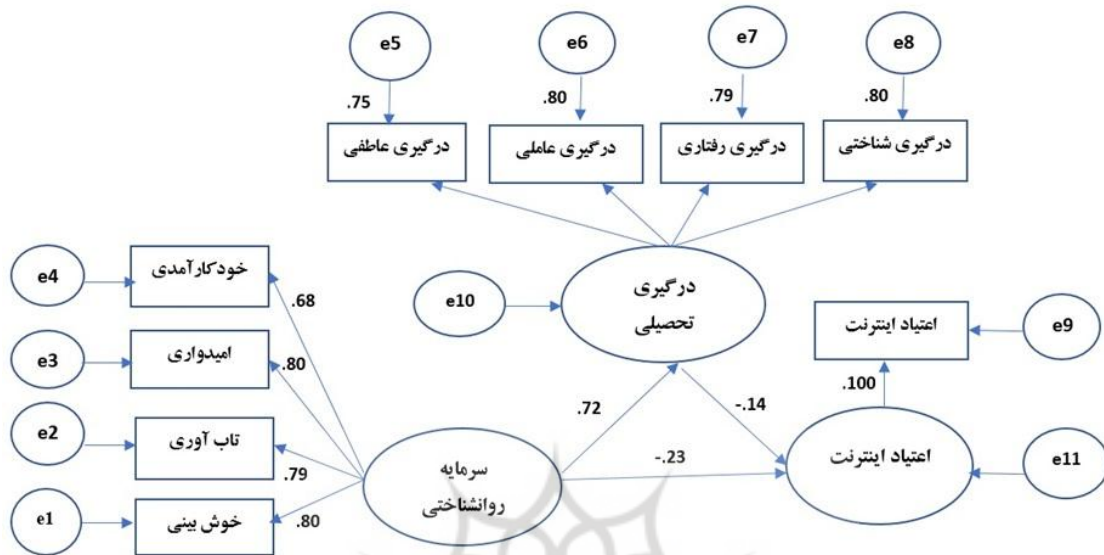
این است که رابطه خطی بین متغیرها وجود دارد. برازش حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها در جدول ۴ گزارش شده است. با توجه به جدول ۴؛ شاخص مجذور خی دو بر درجه آزادی برای مدل آزمون شده (۲/۵۶۴) بدست آمد که کمتر از حد قابل قبول (۳) می‌باشد. شاخص‌های GFI (نیکویی برازش) و CFI (برازندگی تطبیق) نیز به ترتیب (۰/۹۲) و (۰/۹۱) بدست آمد که بیشتر از حد (۰/۹۰) می‌باشند. شاخص PNFI (برازش هنجار شده مقتصد) نیز (۰/۷۰) بدست آمد که بیشتر از حد مجاز آن (۰/۶۰)

جدول ۳، همبستگی بین متغیرهای سرمایه روانشناختی، درگیری تحصیلی و اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، این رابطه برای همه متغیرها معنادار هست. در شکل ۲ مدل نهایی آزمون شده به همراه آماره‌های پیش‌بینی استاندارد شده آمده است.

نتایج حاکی از آن است که تمامی شاخص‌ها در حد بسیار مطلوب گزارش شده‌اند و مدل با داده‌ها برازش خوبی دارد و بیانگر

و مدل ساختاری تحقیق دارای برازش می‌باشد. اطلاعات مربوط به تعیین مقادیر اثر (B) آماره‌های وزنی رگرسیونی (با توجه به سطح معناداری به دست آمده از نسبت بحرانی) در جدول ۴ ارائه شده است.

می‌باشد. شاخص RMSEA (میانگین مجذورات خطای برآورد) نیز برای مدل آزمون شده (۰/۰۷۵) بدست آمد که کمتر از حد قابل قبول آن یعنی (۰/۰۸) می‌باشد. این نتایج نشان می‌دهند که تمام شاخص‌های مدل تدوین شده پژوهش، در دامنه مطلوب قرار دارند

شکل ۲. مدل نهایی آزمون شده

شاخص	X2/d.f	GFI	PCFI	CFI	PNFI	RMSEA
حد قابل پذیرش	کمتر از ۳	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۶۰	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۶۰	کمتر از ۰/۰۸
مدل آزمون شده	۲/۵۶۴	۰/۹۲	۰/۷۴	۰/۹۱	۰/۷۰	۰/۰۷۵

مسیر	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیراستاندارد برآورد	خطای استاندارد	آماره بحرانی	سطح معنی داری
سرمایه روانشناختی → درگیری تحصیلی	۰/۴۲۵	۰/۶۳۹	۰/۱۲۴	۵/۱۴	۰/۰۰۰
سرمایه روانشناختی → اعتیاد اینترنت	-۰/۵۲۸	-۰/۳۳۷	۰/۰۳۹	-۱۰/۶۵۳	۰/۰۰۱
درگیری تحصیلی → اعتیاد اینترنت	-۰/۳۰۷	-۰/۳۶۴	۰/۱۸۴	-۳/۴۴۶	۰/۰۰۰

یکدیگر را با توجه به مقدار t به دست آمده در مدل نشان می‌دهد که تمامی مقادیر به دست آمده معنادار بودند. اطلاعات مربوط به برآورد غیر مستقیم مدل با استفاده از روش بوت استرپ در جدول ۶ ارائه شده است.

با توجه به یافته‌های جدول ۵، مقادیر متغیر برونزا (سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی) بر متغیر درونزا (اعتیاد به اینترنت) اثر معنادار داشت؛ به عبارت دیگر مقادیر استاندارد شده و استاندارد نشده، مسیرهای پیش‌بینی متغیرهای پژوهش برونزا بر متغیر درونزا با

متغیر واسطه‌ای	متغیر واسطه‌ای	متغیر وابسته	بوت استرپ	حد پایین	حد بالا	معناداری
خودتنظیمی تحصیلی	درگیری تحصیلی	اعتیاد اینترنت	-۰/۱۰۴	-۰/۰۷۷	-۰/۲۸۸	۰/۰۰۰

نوعی اعتیاد به اینترنت دارند، از درگیری تحصیلی کمتری نیز برخوردار هستند. نتایج پژوهش حاضر همسو با سایر مطالعات مبنی بر اینکه استفاده افراطی و اعتیاد وار از اینترنت تأثیرات منفی بر بیشتر ابعاد زندگی دانشجویان و به ویژه عملکرد تحصیلی آنها دارد و با کاهش درگیری تحصیلی همراه است، مطابقت دارد (گنجی و توکلی، ۱۳۹۵؛ رضوی و عجم، ۱۳۹۷؛ رضوانی، ۱۳۹۸؛ حسینی، ۱۳۹۴). با توجه به پژوهش‌های موجود در زمینه نقش اعتیاد به اینترنت بر عملکرد تحصیلی و سایر جنبه‌های زندگی دانشجویان، رابطه منفی اعتیاد به اینترنت با درگیری تحصیلی دانشجویان را چنین می‌توان تبیین نمود که اعتیاد به اینترنت موجب تحمیل شکست در بیشتر ابعاد زندگی فرد می‌شود و موجب کاهش فعالیت از سوی دانشجویان و در نتیجه افت عملکرد تحصیلی آنها می‌شود. افت عملکرد تحصیلی به دنبال اعتیاد به اینترنت موجب خواهد شد که دانشجویان نه تنها معدل پایینی داشته باشند، بلکه نارضایتی و فرسودگی تحصیلی آنها را نیز به دنبال خواهد داشت و در نتیجه با کاهش رضایت از تحصیل و همچنین کاهش نتایج تحصیلی، درگیری و انگیزه آنها برای فعالیت‌های تحصیلی نیز کاهش خواهد یافت (کامله و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین اعتیاد به اینترنت و به دنبال آن صرف زمان طولانی در اینترنت موجب خستگی جسمانی و روانی دانشجویان می‌شود که در نتیجه باعث صرف زمان کمتری برای رسیدگی به امور تحصیلی از سوی دانشجویان می‌شود که شکست در زمینه تحصیلی برای دانشجویان را به دنبال خواهد داشت. در نتیجه به دنبال کسب نتایج ضعیف در زمینه تحصیلی، درگیری تحصیلی آنها نیز کاهش می‌یابد که موجب شکل‌گیری یک چرخه معیوب و منفی می‌شود. بدین صورت که شکست تحصیلی در نتیجه اعتیاد به اینترنت منجر به کاهش درگیری تحصیلی می‌شود و از سوی دیگر کاهش درگیری تحصیلی به کسب نتایج ضعیف‌تر می‌انجامد (حسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰؛ کامله و همکاران، ۱۳۹۴). نتایج پژوهش نشان داد که خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی، توانایی پیش‌بینی ابعاد درگیری تحصیلی را دارند که با سایر پژوهش‌های انجام شده مطابقت دارد (فرهادی، ۱۳۹۵؛ عمویی، ۱۳۹۶؛ صادقی، ۱۳۹۷؛ روتینگ و استوارت، ۲۰۰۷؛ داتوو و همکاران، ۲۰۱۸). در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان گفت که دانشجویانی که دارای سطوح بالاتر سرمایه روانشناختی هستند، و یا به تعبیری امیدواری و خوش‌بینی بیشتری دارند، که باعث می‌شود هنگام

جدول ۶ نتایج حاصل از بوت استراپ را در رابطه سرمایه روانشناختی با اعتیاد به اینترنت با میانجی‌گری درگیری تحصیلی نشان می‌دهد. چون مقدار بوت استراپ حداقل (۰/۰۷۷-) و حداکثر (۰/۲۸۸-) می‌باشد. می‌توان نتیجه گرفت که درگیری تحصیلی نقش میانجی بین سرمایه روانشناختی و اعتیاد به اینترنت ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش سرمایه روانشناختی در پیش‌بینی گرایش اعتیاد به اینترنت دانشجویان از طریق متغیر میانجی درگیری تحصیلی بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که مدل ارائه شده در حد مطلوبی با داده‌های تجربی برازش داشته و به خوبی توانسته است نقش سرمایه روانشناختی با میانجی‌گری درگیری تحصیلی در گرایش اعتیاد به اینترنت را تبیین کند. سرمایه روانشناختی می‌تواند به تنهایی ۲۳ درصد از تغییرات اعتیاد به اینترنت در دانشجویان را پیش‌بینی نماید. این نتایج بیانگر آن است که با افزایش سرمایه روانشناختی در دانشجویان از میزان اعتیاد به اینترنت در آنان به طور معنادار کاسته می‌شود که با سایر پژوهش‌های انجام شده مطابقت دارد (لی و چانگ، ۲۰۱۲؛ اکبری، ۱۳۹۴). همچنین مطالعات مشابه نشان داده‌اند که بین سرمایه روانشناختی و کاهش علائم روانشناختی و به تبع آن کاهش گرایش به اعتیاد ارتباط معنادار وجود دارد که به نوعی با یافته‌های پژوهش حاضر همسویی دارد (رحمتی، ۱۳۹۵؛ گنجی و توکلی، ۱۳۹۶؛ سیمسک و بالابان، ۲۰۱۴). در تبیین این یافته‌ها می‌توان این‌طور استدلال کرد سرمایه روانشناختی که توسط لوتانز و همکاران مطرح شده است، دانشجویان را واجد افکار، احساسات و رفتارهای سازنده و مثبت می‌کند و از آسیب‌پذیری آنان به طور قابل ملاحظه‌ای می‌کاهد (آویه و همکاران، ۲۰۱۰). در نتیجه دانشجویان از ابزار و امکانات موجود همچون اینترنت استفاده سازنده می‌کنند و به احتمال کمتری درگیر استفاده افراطی و غیرمناسب از اینترنت می‌شوند (گنجی و توکلی، ۱۳۹۴ و آیدم و سن، ۲۰۱۱). همچنین یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین درگیری تحصیلی و مؤلفه‌های آن یعنی درگیری رفتاری، درگیری شناختی، درگیری عاطفی و درگیری عاملی با اعتیاد به اینترنت رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر نتایج حاصل از پژوهش حاضر مشخص کرد که دانشجویانی که مدت زمان بیشتری صرف اینترنت می‌کنند و به

پژوهشگر در اجرای پژوهش همکاری و مساعدت نمودند، تشکر و قدردانی به عمل آید.

منابع

- بهادری خسروشاهی، جعفر؛ هاشمی نصرت‌آباد، تورج و باباپورخیرالدین، جلیل (۱۳۹۱). رابطه سرمایه روانشناختی با سرمایه اجتماعی دانشجویان دانشگاه تبریز. *پژوهش و سلامت*، ۲(۱)، ۶۳-۷۱.
- حسن‌زاده، رمضان؛ بیدختی، عاطفه؛ رضایی، عباس؛ و رهایی، فاطمه (۱۳۹۱). رابطه اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی فراگیران. *فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۳(۱) (پیاپی ۹۹)، ۱۰۷-۹۵.
- خطیب زنجانی، نازیلا و آگاه هریس، مژگان (۱۳۹۴). مقایسه ویژگی‌های پنج عامل شخصیت در دانشجویان بدون و در معرض اعتیاد به اینترنت. *روانشناسی سلامت*، ۴(۳) (۱۵)، ۸۷-۷۶.
- داورپناه، ابوسعید؛ بلاغت، سیدرضا و رحیمی دادکان، آسیه (۱۳۹۸). بررسی رابطه اعتیاد و نگرش به نرم‌افزارهای پیام‌رسان موبایلی با نحوه روابط دانش‌آموزان هم‌سال در فرآیند یاددهی - یادگیری برنامه درسی: مطالعه موردی دانش‌آموزان دوره دوم مقطع متوسطه شهرستان خاش. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۹(۹۱)، ۸۶۴-۸۵۷.
- رحمتی، صمد (۱۳۹۵). ارتباط سرمایه روانشناختی و معنویت با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز. *فصلنامه اخلاق پزشکی*، ۱۰(۳۸)، ۱۷-۷.
- رضوانی، ابوالقاسم و عجم، علی‌اکبر (۱۳۹۷). بررسی ارتباط استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با درگیری تحصیلی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. *فصلنامه توسعه‌ی آموزش جندی شاپور*، ۱۰(۴)، ۳۶۲-۳۴۷.
- رضوانی، ملیحه و خامسان، احمد (۱۳۹۶). شاخص‌های روان‌سنجی پرسشنامه درگیری تحصیلی ریو ۲۰۱۳: با معرفی درگیری عاملی. *اندازه‌گیری تربیتی*، ۸(۲۹)، ۲۰۴-۱۸۵.
- شیرزادی، محمد مهدی؛ بابادی عکاشه، نادیا؛ میرزایی، حمزه و بدافی، آرزو (۱۴۰۰). بررسی اثربخشی آموزش توانش‌های خودتعیین‌گری بر هنجارگریزی تحصیلی و درگیری تحصیلی. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰(۹۹)، ۴۰۳-۳۹۱.
- صابر، سوسن و شریفی، حسنپاشا (۱۳۹۲). پیش‌بینی ابعاد درگیری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت در دانش‌آموزان دختر پایه اول دبیرستان‌های دولتی تهران. *پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*، ۱۰(۳۸)، ۸۵-۷۲.

مواجه شدن با موانع، توانایی بالایی در یافتن مسیرهای جایگزین برای رسیدن به اهداف خود داشته باشند و اسنادهای مثبت از موفقیت‌هایشان داشته باشند. و همچنین از تاب‌آوری و خودکارآمدی بالاتری برخوردار هستند که توانایی غلبه بر چالش‌ها و کنترل بیشتر بر موقعیت‌ها دارند، بیشتر بر هدف‌های خود متمرکز می‌شوند و از انگیزه بیشتری، نسبت به همتایان، خود برخوردارند. همچنین، این افراد دارای پشتکار و عزم جدی در انجام فعالیت‌ها هستند و تلاش بیشتری را برای برنامه‌ریزی و مدیریت در امور تحصیلی انجام می‌دهند، زیرا معتقدند که تلاش و برنامه‌ریزی منجر به پیشرفت و رضایت آنها می‌شود (داتو، ۲۰۱۸ و لوتنز، ۲۰۰۷). در نهایت از تحلیل یافته‌ها و الگوی مفهومی پژوهش می‌توان به این نتیجه رسید که مدل پژوهش حاضر از نظر آماری دارای شاخص‌های برازش قابل قبولی می‌باشد. و داده‌های به دست آمده از مدل پژوهش حاضر حمایت کردند. روابط حاکم بین مسیرهای مدل نشان داد که سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی در کنار هم به عنوان مهمترین عوامل در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت نقش داشتند. همچنین نتایج نشان داد که چگونه درگیری تحصیلی در نقش متغیر واسطه تأثیر داشت. سرمایه روانشناختی و درگیری تحصیلی می‌توانند به صورت منفی و معنادار در تبیین اعتیاد به اینترنت در دانشجویان نقش داشته باشند. پژوهش حاضر دارای محدودیت‌هایی بود از جمله این که این پژوهش یک مطالعه مقطعی بود در حالی بررسی اعتیاد به اینترنت در میان دانشجویان نیاز به مطالعات دقیق‌تری دارد از طرفی دیگر، این پژوهش فقط در دانشگاه فرهنگیان انجام شده؛ بهتر است در پژوهش‌های بعدی در این زمینه، دامنه مطالعات گسترده‌تری از افراد و مباحث برای صحت نتایج پژوهش مدنظر قرار گیرد. یافته‌های پژوهش حاضر به مدیران و سیاست‌گذاران آموزشی دانشگاه کمک می‌کند تا بتوانند برنامه‌ای اثر بخش از طریق فراهم نمودن بستر و محیط‌های آموزشی دلگرم‌کننده و حمایتی که روحیه مثبت‌نگری را در دانشجویان افزایش و باعث رشد سرمایه روانشناختی آنها شود، داشته باشند و همچنین با برنامه‌ریزی‌ها و اتخاذ راهبردهایی زمینه افزایش درگیری تحصیلی دانشجویان را فراهم نمایند تا به دانشجویانی که از وابستگی افراطی به اینترنت رنج می‌برند کمک کنند. در پایان لازم است که از دانشجویان و مسئولان دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی که با

- صادقی، درنا؛ امین فلاح، زهرا و مؤمنی، حسن (۱۳۹۸). پیش‌بینی درگیری تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس سرمایه‌های روانشناختی و اجتماعی. *فصلنامه علمی آموزش و ارزشیابی*، ۱۲(۴۷)، ۱۴۰-۱۱۷.
- عابدینی، یاسمن (۱۳۹۵). رابطه خودمهارگری، اعتیاد به فناوری‌ها و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان عادی و کم‌توجه / فزون‌کنش. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۵(۵۷)، ۹۷-۷۹.
- علوی، سید سلمان؛ اسلامی، مهدی؛ مراثی، محمد رضا؛ نجفی، مصطفی؛ جنتی فرد، فرشته و رضایپور، حسین (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. *مجله علوم رفتاری*، ۴(۳) (مسلسل ۱۳)، ۱۸۹-۱۸۳.
- عمویی، نوشین؛ عجم، علی‌اکبر و بادنوا، صدیقه (۱۳۹۶). نقش سرمایه روانشناختی در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان دانشکده تغذیه و صنایع غذایی. *پژوهش در آموزش علوم پزشکی*، ۹(۲)، ۶۶-۷۵.
- وحیدی‌فر، حمزه؛ نوی‌زاده، هادی و اردبیلی‌فرد، محبوبه (۱۳۹۳). بررسی میزان اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشکده‌های پرستاری، پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی در سال ۱۳۹۲. *مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی*، ۵(۴)، ۱۰۸۱-۱۰۸۸.
- فرهادی، علی؛ ساکی، کوروش؛ قدم‌پور، عزت‌الله؛ خلیلی‌گشنگانی، زهرا؛ چهری، پرستو (۱۳۹۵). پیش‌بینی ابعاد درگیری تحصیلی بر اساس مؤلفه‌های سرمایه روانشناختی دانشجویان. *راهبردهای آموزش (راهبردهای آموزش در علوم پزشکی)*، ۹(۲)، ۱۳۳-۱۲۷.
- قاسمی، وحید (۱۳۹۰). برآورد حجم بهینه نمونه در مدل‌های معادله ساختاری و ارزیابی کفایت آن برای پژوهشگران اجتماعی. *مجله جامعه‌شناسی ایران*، ۱۲(۴)، ۱۶۱-۱۳۸.
- گنجی، بی‌نظیر و توکلی، سمیرا (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین سرمایه روانشناختی و تاب‌آوری تحصیلی با اعتیاد به اینترنت دانشجویان. *راهبردهای آموزش (راهبردهای آموزش در علوم پزشکی)*، ۱۱(۱)، ۱۰۷-۱۰۳.
- گنجی، بی‌نظیر؛ توکلی، سمیرا؛ بنی‌اسدی شهربابک، فائزه و اسدی، سکینه (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت و اشتیاق تحصیلی دانشجویان. *راهبردهای آموزش (راهبردهای آموزش در علوم پزشکی)*، ۹(۲)، ۱۵۵-۱۵۰.
- مدارا، فرهاد؛ رضایی‌نور، جلال؛ سایه‌میری، نادر؛ مالکی، فاطمه؛ آقاخانی، نرگس؛ سایه‌مهری، کوروش و رضایی‌تویرانی، مصطفی (۱۳۹۵). شیوع اعتیاد به اینترنت در ایران: یک بررسی سیستماتیک و فراتحلیل. *اعتیاد و سلامت*، ۹(۴)، ۲۴۳-۲۵۲.
- Avey, J. B., Luthans, F., Smith, R. M., & Palmer, N. F. (2010). Impact of positive psychological capital on employee well-being over time. *Journal of occupational health psychology*, 15(1), 17-28.
- Avey, J. B., Patera, J. L., & West, B. J. (2006). The Implications of Positive Psychological Capital on Employee Absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13(2), 42-60.
- Aydm, B., & San, S. V. (2011). Internet addiction among adolescents: The role of self-esteem. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 3500-3505.
- Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2008). Positive organizational behavior: engaged employees in flourishing organizations. *Journal of rganizational Behavior*, 29(2), 147-154.
- Bazghaleh, T. F., & Akbari, B. (2016). Relation of obsessive behaviors, anxiety and mental resistance with internet addiction in adolescents. *International journal of humanities and social sciences*, 1, 155-168.
- Cavus, M., & Kapusuz, A. (2015). Psychological Capital: Definition, Components And Effects. *British Journal Of Education, Society & Behavioural Science*, 5, 244-255.
- Cassidy, S. (2016). The Academic Resilience Scale (ARS-30): A New Multidimensional Construct Measure. *Frontiers in Psychology*, 7(1787).
- Communications Regulatory Authority (CRA) of The I.R. of Iran. <https://www.cra.ir/en/enhome>
- Connell, J.P., & Wellborn, J. G. (1991). Competence, autonomy, and relatedness: A motivational analysis of self-system processes Self processes and development. (pp. 43-77). *Hillsdale, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.*
- Datu, J. A. D., King, R. B., & Valdez, J. P. M. (2018). Psychological capital bolsters motivation, engagement, and achievement: Cross-sectional and longitudinal studies. *The Journal of Positive Psychology*, 13(3), 260-270.
- Fredricks, J., McColskey, W., Manweiler, J., Mordica, J., Montrosse-Moorhead, B., & Mooney, K. (2011). Measuring Student Engagement in Upper Elementary through High School: A Description of 21 Instruments. *Issues & Answers. REL 2011-No. 098. Regional Educational Laboratory Southeast.*
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109.
- Goel, D., Subramanyam, A., & Kamath, R. (2013). A study on the prevalence of internet addiction and its association with psychopathology in Indian adolescents. *Indian Journal of Psychiatry*, 55(2), 140-143.
- Kirikkanat, B., & Soyer, M. (2018). A Path Analysis Model Pertinent to Undergraduates' Academic Success: Examining Academic Confidence,

- Yahyazadeh, S., Khoshknab, M. F., Norouzi, K., & Dalvandi, A. (2016). The prevalence of smart phone addiction among students in medical sciences universities in Tehran 2016. *Advances in Nursing & Midwifery*, 26(94), 1-10.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244. doi:10.1089/cpb.1998.1.237
- Psychological Capital and Academic Coping Factors. *European Journal of Educational Research*, 7, 133-150.
- Kobayashi, L. C., Wardle, J., & von Wagner, C. (2015). Internet use, social engagement and health literacy decline during ageing in a longitudinal cohort of older English adults. *Journal of epidemiology and community health*, 69(3), 278-283.
- Motidost Komleh, R., Hosseini, A., Fata, L., Mirhosseini, F., & Bigdeli, S. (2016). Investigating the Relationship Between Internet Addiction and Academic Achievement of Medical Students (2013). *Iranian Journal of Health, Safety and Environment*, 3(2), 528-534.
- Liu, L., Chang, Y., Fu, J., Wang, J., & Wang, L. (2012). The mediating role of psychological capital on the association between occupational stress and depressive symptoms among Chinese physicians: a cross-sectional study. *BMC Public Health*, 12(1), 219.
- Luthans, B. C., Luthans, K. W., & Avey, J. B. (2014). Building the leaders of tomorrow: The development of academic psychological capital. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 21(2), 191-199.
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement And Relationship With Performance And Satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3), 541-572.
- Reeve, J. (2013). How Students Create Motivationally Supportive Learning Environments for Themselves: The Concept of Agentic Engagement. *Journal of Educational Psychology*, 105, 579.
- Rothstein, J. (2010). Teacher Quality in Educational Production: Tracking, Decay, and Student Achievement*. *The Quarterly Journal of Economics*, 125(1), 175-214.
- Ruthig, J., Stewart, T., Perry, R., & Chipperfield, J. (2007). Academic optimistic bias: Implications for college student performance and well-being. *Social Psychology of Education*, 10, 115-137.
- Simsek, E., & Sali, J. (2014). The Role of Internet Addiction and Social Media Membership on University Students' Psychological Capital. *Contemporary Educational Technology*, 5.
- Slocum, J. W., & Hellriegel, D. (2011). Principles of organizational behavior. *Australia: South-Western Cengage Learning*.
- Weinstein, A., & Lejoyeux, M. (2010b). Internet Addiction or Excessive Internet Use. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 36(5), 277-283.
- Xu, J., Shen, L.-x., Yan, C.-h., Hu, H., Yang, F., Wang, L.,... Shen, X.-m. (2012). Personal characteristics related to the risk of adolescent internet addiction: a survey in Shanghai, China. *BMC Public Health*, 12(1), 1106.